

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет культури і мистецтв
ПВНЗ «Київський університет культури»
Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені Івана Карпенка-Карого
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Рівненський державний гуманітарний університет

ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

26 березня 2026 р.

Київ 2026

УДК 130.2:7.072.2:378(082)

Редакційна колегія: **Бенюк Богдан Михайлович** – професор, народний артист України; **Бойко Людмила Павлівна** – кандидатка педагогічних наук, професорка; **Виткалов Сергій Володимирович** – доктор культурології, професор; **Годованюк Тетяна Леонідівна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Зузяк Тетяна Петрівна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Кириленко Катерина Михайлівна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Коломієць Алла Миколаївна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Кундеревиц Олена Вікторівна** – кандидатка філософських наук, доцентка; **Мартинюк Михайло Тадейович** – Дійсний член (академік) Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор; **Пилипів Володимир Іванович** – кандидат історичних наук, професор; **Соловей Віктор Володимирович** – кандидат педагогічних наук, доцент; **Терешко Інна Григорівна** – кандидатка педагогічних наук, доцентка.

*Рекомендовано до видання в електронному вигляді
Вченою радою Київського національного університету культури і мистецтв
(протокол № 11 від 11 березня 2026 р.)*

Філософія культурно-мистецької освіти : матеріали V Всеукр. наук. конф., м. Київ, 26 бер. 2026 р. Київ, 2026. 252 с.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність та оригінальність поданого тексту, за правильне цитування джерел та посилання на них, а також за інші відомості, що містяться в тезах. Тези публікуються в авторській редакції.

Роботи авторів, які не мають наукового ступеня (вченого звання), узгоджені та затверджені науковими керівниками.

Тези репрезентують погляди авторів тексту, які можуть не збігатися із позицією упорядників та редакторів.

© КНУКіМ, 2026

*З вірою у Перемогу України в російсько-українській війні
та вдячністю всім, хто стоїть на сторожі української
ідентичності та боронить Українську Державу!*

Карпіцький М. М.	Подолання тоталітарної свідомості як завдання культурно-мистецької освіти	114
Кириленко В. А.	Формування культури публічного управління у здобувачів освіти	118
Кириленко К. М.	Інновації в науковій роботі зі здобувачами вищої освіти: технологія «Cogito Club» та досвід її впровадження	120
Коломієць А. М., Коломієць Д. І.	Філософські виміри використання штучного інтелекту	125
Короленко Є. О.	Соціокультурні трансформації івент-індустрії як чинник модернізації культурно-мистецької освіти	128
Костюченко О. В.	Розвиток креативності як інноваційного потенціалу фахівців соціокультурної діяльності	130
Кот Г. М.	Психологічна підготовка фахівців в закладах вищої освіти	134
Кравець Л. О.	Бібліотечний простір як освітнє середовище	138
Кундеревич О. В.	Культурно-мистецька освіта як стратегічний ресурс формування гідного майбутнього	142
Листопад О. А., Листопад Н. Л.	Антропологічні засади формування творчої індивідуальності в системі вищої та фахової передвищої освіти	145

Список використаних джерел:

1. Бурдье П. Практичний глузд / пер. з фр. О. Йосипенко. Київ : Український центр духовної культури, 2003. 503 с.
2. Кундеревич О. В., Литвин А. В. Соціальний стрес: теоретичні підходи до розуміння поняття. *Обрії друкарства*. 2023. № 1 (13). С. 101-112.
[https://doi.org/10.20535/2522-1078.2023.1\(13\).287527](https://doi.org/10.20535/2522-1078.2023.1(13).287527)
3. Про вищу освіту : Закон України від 1.07.2014 р. № 1556-VII зі змінами від 3.12.2025 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 22.02.2026).

**Листопад
Олексій Анатолійович**

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри дошкільної педагогіки,
Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
ORCID: 0000-0002-3121-324X

**Листопад
Наталя Леонідівна**

кандидатка педагогічних наук,
викладачка дошкільних дисциплін,
Комунальний заклад «Одеський
педагогічний фаховий коледж»
ORCID: 0000-0003-3550-9985

АНТРОПОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасний етап розвитку освіти характеризується посиленням людиноцентричної парадигми, у межах якої особистість здобувача освіти розглядається як найвища цінність освітнього процесу. Особливої ваги набуває антропологічний підхід, що орієнтує педагогіку на цілісне осмислення людини, її унікальності, внутрішнього потенціалу, здатності до саморозвитку й творчого самовираження. Антропологічний вимір освіти дозволяє поєднати інтелектуальний, емоційний, ціннісний і творчий компоненти розвитку особистості, що є принципово важливим для сучасної освітньої практики [1, 45–47].

Вища та фахова передвища освіта сьогодні функціонують в умовах глибоких культурних, соціальних і освітніх трансформацій, зумовлених глобалізаційними процесами, цифровізацією, змінами ринку праці та зростанням вимог до професійної й особистісної мобільності фахівця. Отже,

актуалізується потреба переорієнтації освітнього процесу з репродуктивних моделей організації освітнього процесу на такі, що стимулюють самостійність, креативність і суб'єктну позицію здобувачів освіти [5, 112–115].

Особливої значущості набуває формування творчої індивідуальності, яка розглядається як інтегративна характеристика особистості, що поєднує творчі здібності, мотивацію до творчої діяльності, здатність до оригінального мислення та самореалізації. Дослідження в галузі психології та педагогіки переконливо доводять, що розвиток творчості є не лише умовою професійної успішності, а й важливим чинником особистісного становлення майбутнього фахівця [1, 18–21; 3, 140–142]. Формування творчої індивідуальності здобувачів освіти потребує цілеспрямованого педагогічного впливу, заснованого на визнанні їхньої унікальності, свободи вибору та внутрішньої мотивації до творчої діяльності [2, 36–37; 4, 134–136]. Звернення до антропологічних засад формування творчої індивідуальності в системі вищої та фахової передвищої освіти є актуальним і зумовленим як сучасними викликами освітнього простору, так і потребою теоретичного осмислення та оновлення педагогічних практик у руслі особистісно орієнтованої освіти.

Антропологічний підхід у сучасній освіті ґрунтується насамперед на принципі людиноцентризму, що передбачає визнання здобувача освіти унікальною, самодостатньою та цілісною особистістю, освітній процес спрямовується не лише на засвоєння знань і професійних умінь, а й на розкриття індивідуального творчого потенціалу кожного здобувача освіти, його здібностей, інтересів і внутрішніх ресурсів розвитку [1, 52–54]. Формування творчої індивідуальності можливе лише за умови поваги до неповторності особистісного досвіду та підтримки індивідуальної траєкторії професійного й особистісного зростання.

Важливою антропологічною засадою є суб'єктність здобувача освіти, що виявляється у здатності до свідомого вибору, відповідальності за власну освітню діяльність і активної участі в освітньому процесі. Суб'єктна позиція стимулює внутрішню мотивацію до творчої діяльності, сприяє розвитку самостійності, рефлексії та креативного мислення [3, 138–140]. Надання свободи вибору форм, методів і змісту освітнього процесу створює умови для самореалізації особистості та формування її творчої індивідуальності [2, 35–36].

Антропологічний підхід також передбачає цілісне бачення особистості, що охоплює єдність інтелектуального, емоційного, тілесного й духовного вимірів. Творчість у цьому контексті постає як багатовимірний феномен, пов'язаний не лише з когнітивною діяльністю, а й з емоційно-ціннісною

сферою, уявою, інтуїцією та особистісними смислами [1, 20–23]. Забезпечення цілісного розвитку здобувачів освіти є важливою умовою становлення їхньої творчої індивідуальності.

Суттєвою антропологічною засадою є діалогічність і культурна зумовленість освітнього процесу. Освіта розглядається як простір взаємодії, співтворчості та діалогу між викладачем і здобувачами освіти, а також між особистістю та культурою. Залучення до культурних і мистецьких практик сприяє розширенню світогляду, формуванню ціннісних орієнтацій і розвитку творчого мислення [5, 214–216]. Творчість постає як спосіб самореалізації особистості, форма вираження її внутрішнього світу, потреб і смислів. Освітня діяльність, зорієнтована на розвиток творчості, передбачає створення умов для виявлення ініціативи, експериментування та самовираження здобувачів освіти, що є важливим чинником їхнього професійного й особистісного становлення [4, 135–137].

Реалізація антропологічних засад у системі вищої та фахової передвищої освіти передбачає впровадження особистісно орієнтованих педагогічних практик, спрямованих на розвиток індивідуального творчого потенціалу здобувачів освіти. Такі практики базуються на врахуванні особистісних потреб, інтересів, здібностей і рівня творчого розвитку кожного здобувача освіти, створюючи умови для його активної участі в освітньому процесі. Особистісно орієнтоване навчання стимулює внутрішню мотивацію до творчої діяльності, сприяє самостійному пошуку знань і формуванню суб'єктної позиції в освітньому процесі [5, 189–192].

Важливу роль у формуванні творчої індивідуальності відіграють мистецькі та міждисциплінарні освітні підходи, що забезпечують інтеграцію знань, способів мислення та різних форм творчої діяльності. Залучення мистецьких практик до освітнього процесу активізує емоційно-образне сприйняття, уяву та креативне мислення, сприяє розвитку здатності до нестандартних рішень і самовираження [1, 74–76]. Міждисциплінарність, у свою чергу, створює умови для цілісного бачення проблем, поєднання теоретичних знань і практичного досвіду, що є важливим чинником творчого розвитку особистості [3, 142–144].

Ключовим суб'єктом реалізації антропологічних засад є викладач, роль якого трансформується від носія знань до фасилітатора й партнера у творчому розвитку здобувачів освіти. Викладач створює сприятливе освітнє середовище, підтримує ініціативу, забезпечує педагогічний супровід творчого пошуку та сприяє формуванню рефлексивних умінь здобувачів освіти. Партнерська взаємодія між викладачем і здобувачами освіти

ґрунтується на довірі, співпраці та взаємоповазі, що є необхідною умовою розвитку педагогічної творчості та становлення творчої індивідуальності майбутнього фахівця [4, 136–138; 2, 37–38]. Впровадження особистісно орієнтованих практик, мистецьких і міждисциплінарних підходів, а також переосмислення ролі викладача забезпечують ефективну реалізацію антропологічних засад формування творчої індивідуальності в системі вищої та фахової передвищої освіти.

У ході дослідження узагальнено основні теоретичні положення щодо антропологічних засад формування творчої індивідуальності в системі вищої та фахової передвищої освіти. Встановлено, що антропологічний підхід орієнтує освітній процес на визнання унікальності здобувача освіти, його суб'єктності, свободи вибору та відповідальності за власний розвиток, а також на забезпечення цілісного становлення особистості в єдності інтелектуального, емоційного, тілесного й духовного вимірів.

Підкреслено, що формування творчої індивідуальності є можливим за умови впровадження особистісно орієнтованих педагогічних практик, використання мистецьких і міждисциплінарних підходів, а також трансформації ролі викладача у напрямі фасилітатора й партнера у творчому розвитку здобувачів освіти. Антропологічний підхід забезпечує створення гуманістичного освітнього середовища, у якому творчість постає не лише як професійна компетентність, а як спосіб самореалізації та самовираження особистості.

Список використаних джерел:

1. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / за ред.: В. О. Моляко, О. Л. Музики. Житомир : Рута, 2006. 320 с.
2. Листопад О. А. Феномен творчості в контексті дослідженні ефективності підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Серія : Педагогіка*. 2017. Вип.1 (114). С. 34–39.
3. Листопад О. А. Феномен творчості: мотивація творчої діяльності та особистісні риси творців. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2011. Ч. 3. С. 136–146.
4. Остапенко Л. В., Нарожна Н. І. Педагогічна діяльність і педагогічна творчість. *Імідж сучасного педагога*. 2023. № 4 (211). С. 133–140.
[https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-4\(211\)-133-140](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-4(211)-133-140)
5. Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у системі підготовки освітянських кадрів: здобутки, пошуки, перспективи : монографія / за ред. Н. В. Гузій. Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 427 с.

Наукове видання

Матеріали V Всеукраїнської наукової конференції

ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

м. Київ, 26 березня 2026 р.

Упорядник *Катерина Кириленко*

Технічна редакція *Вікторія Стратюк*

Дизайн *Катерина Кириленко, Вікторія Стратюк*

Верстка *Вікторія Стратюк*

Список використаних джерел оформлений відповідно до нормативних положень ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Тези були надіслані учасниками конференції в період від 15 грудня 2025 р. до 26 лютого 2026 р.

Текст збірника був перевірений на предмет плагіату та використання інструментів штучного інтелекту в системі Plag.